

Dulai Péter

**A médiaerőszak által belobbantott tűz
– egy szexuális indítékból elkövetett
sorozatgyilkosság kriminálpszichológiai
szemszögből**

**Fire blazed up by violence in media – a serial killing with sexual
emotion from the perspective of criminal psychology**

Absztrakt

A sorozatgyilkosságok rendkívül ritkák, viszont annál nagyobb figyelmet kapnak. Különösen igaz ez a szexuális jellegű esetekre. Magyarországon kis számban fordulnak és fordultak elő ezek a sorozat-bűncselekmények, ezért a figyelem még a szokásosnál is nagyobb. Esettanulmányunk alanya a tiszaföldvári Kovács Péter, aki az egyik legsúlyosabb, bizonyíthatóan szexuális indítékból gyilkoló elkövető volt az 1950–1960-as években, s a martfői rém néven híresült el. A szocializmus korában magát a sorozatgyilkosság fogalmát sem ismerték, de az ideológiai keretek is szűkek voltak ahhoz, hogy egy bizonyos elkövetőhöz több bűncselekményt is kapcsoljanak. A martfői rém által elkövetett bűntetteket végül részletesen felderítették. Vallomásai és a bizonyítékok alapján pontosan tudjuk bűncselekményeinek körülményeit, az elkövetés módszereit. Gyermekkori sérüléseivel, traumáival, erőszakos jellegű film- és könyvélményeivel eddig azonban nem foglalkozott a szakirodalom. Kovács Péter életpályáját nézve nyomon követhető, hogyan alakította egy súlyos gyermekkori trauma a nőkhöz való viszonyát, valamint azt, hogy agressziója és erőszakos viselkedése bizonyos filmek és könyvek hatására öltött testet. A 21. században, ötven-hatvan évvel az események után különösen érdekes megvizsgálni, milyen jelenetek erősítették fel az elkövetőben azt a számára ellenállhatatlan érzést, hogy erőszakos bűncselekményeket kelljen elkövetnie a nőkkel szemben.

Kulcsszavak: sorozatgyilkosságok, médiaerőszak, kriminálpszichológia, martfői rém

Abstract

Serial killings are extremely rare, but on the contrary they are attracting great attention. It is especially true for cases with sexual background. In Hungary are these serial crimes very seldom, therefore they draw even more attention than usual. Subject of our case study is Péter Kovács from Tiszaföldvár, who was one of the gravest killing perpetrators with certifiable sexual background in the 1950s, 1960s, and who became famous under the name the “monster of Martfű”. In the socialist era was earlier even the term „serial killing” unknown, and the ideological framework was too tight to connect several crime cases with a certain perpetrator. The criminal cases committed by the „monster of Martfű” were finally solved in detail. Based on his confession and on the evidences are the circumstances of the crimes and the methods of perpetration exactly known. Violations and traumas in his childhood, his experiences with violent films and books have not been proved in the professional literature yet. Examining the course of life of Péter Kovács is traceable how a grave trauma of his childhood formed his relation to women, and how his aggression and violent behaviour was personified under the influence of certain films and books. In the 21st century, fifty-sixty years after the occurrences is it particularly interesting to proof what kind of scenes strengthened in the perpetrator the for him irresistible feeling that he must commit violent crimes against women.

Keywords: serial killing, violence in media, criminal psychology, monster of Martfű

Bevezetés

A sorozatgyilkosságok elkövetőinek nagy részénél szexuális motiváció áll a hátterben (Geberth, 1996). A szexuális sorozatgyilkosokról sok mindent tudunk, de a kép nem teljes. Jelen tanulmányban egy olyan, Magyarországon történt esetet vizsgáltunk meg, amely rávilágít az elkövető motivációira. Gyermekkori traumák, szexuális zaklatás következtében kialakult felnőttkori szexuális zavarok, nőgyűlölet, ezek mind-mind fontos szerepet játszhatnak az ilyen motivációjú elkövetőknél. Az ismert okok mellett vajon milyen befolyása van, vagy van-e egyáltalán jelentősége a média erőszakos oldalának a szexuális sorozatgyilkosokkal kapcsolatban? Ezt a kérdést azért fontos kiemelni, mert a több emberen elkövetett emberölés miatt halálbüntetésre ítélt Kovács Péter vallomása alapján úgy tűnik, hogy esetében a médiaerőszak igen jelentős szerepet játszott abban, hogy erőszakos bűncselekményeket kövessen el. A képernyőn át adagolt erőszak az 1950–1960-as évek Magyarországon természetesen egészen más

jellegű volt, mint napjainkban, de ilyen jellegű jelenetekkel a televízióban és mozifilmeken keresztül a kor embere is találkozhatott.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyében történt sorozatgyilkosság kapcsán eddig nem tanulmányozott, de rendkívül fontos körülmény azért teszi egyedivé Kovács Péter – egyébként a szexuális jellegű sorozatgyilkosságokat vizsgálva tipikusnak mondható – erőszakos bűncselekményeit, mert eddig nem sikerült közvetlen összefüggést kimutatni a médiaerőszak és a szexuális sorozatgyilkosságok között. Megbízható, vagy a többség által elfogadott döntés még nem született a kérdésben (Haller, 2009). Jelen tanulmányban ezt a lehetséges kapcsolatot vizsgáljuk meg egy konkrét eseten keresztül. Mint az látható lesz, ennek az igen súlyos bűncselekmény-sorozatnak van egy olyan aspektusa, amely rendkívül fontos, de más még nem mutatott rá.

A Magyarországon martfői rémként elhíresült sorozatgyilkos történetét számos könyvben és egy filmben is feldolgozták (A martfői rém, 2016). A tettes elfogása és büntetőpere után a Belügyi Szemlében is elemezték a nyomozások során elkövetett súlyos hibákat (Garamvölgyi–Darvas, 1968; Szabó, 1968). Gyermekkorával, erőszakos jellegű film- és irodalmi élményeivel kapcsolatban magának az elkövetőnek a 160 oldalas vallomása a leghitelesebb forrás. Az esettanulmány elkészítéséhez ezért a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltárban fellelhető, Kovács Péter bűnügye című aktát használtuk fel. Az elkövető motivációinak megismerésében nagy segítséget nyújtott a Barna Bálint nyugalmazott nyomozóügyésszel folytatott személyes beszélgetések sora. Ő volt Kovács Péter egyik kihallgatója, és óriási szerepe volt abban, hogy a férfit meg tudták gyanúsítani utolsó emberölésével, majd visszafelé haladva a korábbi bűnesetekkel is.

Az esetek

1957 és 1967 között négy női holttestet találtak a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszaföldvár pár kilométeres vonzáskörzetében. Az első esettel kapcsolatban emberölésért jogerősen életfogytiglanra ítélték Kirják János tiszaföldvári lakost, a további két esetben öngyilkosságot állapítottak meg, a legutolsóban pedig emberölés miatt kezdték meg a nyomozást.

A nyomozás menete

A négy nő halála között a hatóságok nem találtak összefüggést, a hasonló körülmények először Barna Bálint nyomozó ügyésznek tűntek fel. Másfél hónappal az utolsó haláleset után őrizetbe vették Kovács Péter 34 éves tiszaföldvári

gépkocsivezetőt. Perdöntő bizonyítékok vele szemben csak az utolsó bűncselekmény vonatkozásában voltak, ám kihallgatása során végül mind a négy nő megölését beismerte. Kovács Péter – aki három áldozatához hasonlóan ekkor a martfői Tisza Cipőgyárban dolgozott – vallomásának köszönhetően kegyelmet kapott az 1957-es emberölésért elítélt Kirják János, aki ekkor már több mint tíz éve ült ártatlanul börtönben. Kovács Péter a négy emberölés mellett két támadást is beismert. Egy 1955-ben, Szolnokon megölt 19 éves nő halálával is kapcsolatba hozták, de beismerés hiányában ezzel végül nem vádolták meg. Utóbbi ügyben is született egyébként jogerős ítélet: a szolnoki ifj. Bulyáki Istvánt közvetett bizonyítékok alapján (Bodor, 1955) ítélték életfogytiglani szabadságvesztésre, amelyet később tizenöt évre módosítottak.

A büntettek

1957. július 22-én este Kovács Péter a tiszaföldvári moziból a martfői cipőgyár közelébe, egy kisvasút sínjeihez kerékpározott és ott várakozott. 22 óra után 10-15 perccel látta meg a gyárból az esti műszak után hazafelé, Tiszaföldvára gyalogló, számára ismeretlen 23 éves Szegedi Margitot. Kovács felvett a földről egy, a sínek mellett heverő vasdarabot, amikor pedig a nő elment mellette, felült a kerékpárjára, és néhány száz méteren át követte. Ezután megelőzte, leugrott a bicikliről és szemből a fejére sújtott a vassal. Szegedi Margit az ütés következtében összeesett, ekkor Kovács az út menti kukoricásba vonszolta, fojtogatni kezdte, ruháit letépte, majd a részben lemeztelenített test látványának hatására onanizálni kezdett. Később a megfojtott nő holttestét a közeli vizes árokba dobta, letépett ruháit pedig a testre hajította. A vasdarabot eldobta, és hazatért tiszaföldvári lakására. Áldozata nevét másnap reggel tudta meg.

1962. március 5-én este ismét a tiszaföldvári moziba indult, de útközben találkozott az általa ismert, 20 éves Sipos Ilonával. A cipőgyárban dolgozó nő megkérte Kovácsot, hogy vigye el motorkerékpárjával a szomszédos Martfűre. Mindketten benne voltak a szexuális együtt létben, ezért egy mezőgazdasági földterületre mentek. Kovács Péter képtelen volt a közösülésre, de a meztelen test látványának hatására elkezdte letépni a nő ruháját, melltartóját áldozata szájába tömte és megfojtotta. Az elernyedte testről végül minden ruhát letépett, majd önkielégítést végzett. Ezután követ kötött áldozata nyakába, s a közeli Tiszába dobta a testet. A szakértői vélemények szerint a nő halálát nem fojtogatás, hanem vízbe fulladás okozta, vagyis még élt, amikor a folyóba került. Kovács a letépett ruhákat is a vízbe hajította, majd hazatért.

1963. november 13-án az esti órákban az akkor már nős, saját házzal rendelkező Kovács, otthon magához vett egy kalapácsot, amelyet az építkezéshez

használt, és motorral a közeli vasútállomásra hajtott, ahol a sorompón túl megállt és várta a Martfű felől érkező szerelvényt. A 33 éves Szabó Istvánné a cipőgyárból érkezett haza a vonattal. Kovács látta, hogy a nő az ő rejtkehelye felé tart, megvárta, amíg elhalad mellette, majd leütötte az otthonról hozott kalapáccsal. Szabóné azonnal eszméletét veszítette, Kovács megtépte a földön fekvő áldozata ruháját, majd a részben lemeztelenített nő mellett onanizált, de megzavarhatták. Ezután hazatért a motorkerékpárjával. Áldozata később magához tért, ám nem tudta megnevezni támadóját.

1964. március 21-én este Kovács ismét a lakásáról indult el egy kőműveskalapáccsal, de ebben az esetben már abban az utcában végrehajtotta a támadást, amelyben lakott. Követni kezdte a járdán egyedül haladó 42 éves Sinka Józsefnét. A nő észlelte, hogy valaki halad mögötte, s egy másik járókelő is megjelent, de Kovács kivárta a megfelelő pillanatot. Hátról sújtott le a kalapáccsal, ám áldozata arrébb lépett, s így el tudott menekülni. Kovács ezután kerülő úton tért haza.

1965. március 20-án este Kovács egy tiszaföldvári kútnál mosta szolgálati tehergépkocsiját, amikor találkozott az általa csak látásból ismert 14 éves Mészáros Évával, aki megkérte őt, hogy vigye el a tanásházáig. Kovács beültette maga mellé a lányt, de nem a megbeszélthelyen, hanem a települést elhagyva megállt. Rögtön utasához fordult, tépni kezdte a sikoltozó lány ruháit, végül megfojtotta. Ezután teljesen lemeztelenítette a testet és önkielégítést végzett felette. A holttestet továbbvitte a kocsijával, majd a letépett ruhákkal és a lány kerékpárjával együtt a Tiszába dobta.

1967. június 18-án este Kovács a tehergépkocsijával a martfűi cipőgyár előtti vasútállomáson várakozott. Az esti műszak befejeztével ekkor jelent meg a 38 éves Szekeres Károlyné, akivel előző este beszéltek meg, hogy Kovács várni fog rá a cipőgyár egyik kijárata előtt. A nő beült mellé a tehergépkocsiba, elindultak, majd Kovács egy dűlőúton leállította a járművet, tépni kezdte áldozata ruháit, és megfojtotta. Ezután egy késsel a nő felsőtestét a mell részénél megcsönkította, majd a szeméremrész fölött is vágást ejtett. A csönkítés közben onanizált. A holttestet és annak darabjait az öcsödi hídról a Körös folyóba dobta, az áldozat ruháit és táskáját pedig egy közeli búzatáblába hajította.

Kovács Pétert előre kitervelt módon, több ember sérelmére elkövetett emberölés miatt ítélte halálra a bíróság 1968-ban, majd az év december 1-jén ki is végezték. Az 1957 és 1967 között elkövetett hat bűncselekmény jellegzetességei:

- Mindet néhány kilométeres körben követte el.
- Valamennyi bűncselekmény sértettje nő volt. Áldozatait egy kivétellel – ekkor megzavarhatták támadás közben – lemeztelenítette, vagy ruhájakat a mell és az alsóruha táján megszagatta.

- Egyetlen sértett értéktárgyai sem tűntek el, így nyereségvágyból elkövetett bűncselekményekről tehát szó sem lehetett.
- Valamennyi büntett szexuális jellegű volt, a tettes azonban egyik áldozatával sem közösült, hanem onanizált a holttestek felett, nemi szervét pedig áldozatai nemi szervéhez érintette.
- Három áldozatát a fejre mért (vagy arra irányuló) ütéssel ártalmatlanította (vagy próbálta meg ártalmatlanítani), hármat megfojtott.
- Kovács Péter mind a négy halálos áldozatát vízbe dobta.
- A hatból öt támadás a késő esti, illetve éjszakai órákban történt, teljesen vagy viszonylag elhagyatott helyen, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszaföldvár, vagyis az elkövető lakhelyének vonzáskörzetében.

Kovács Péter életéről

Kovács Péter 1934. január 11-én született Szolnokon. Születésének körülményeiről, esetleges komplikációkról nincs információ. Paraszti családban, nehéz körülmények között éltek Tiszaföldváron. Édesapja nem jött haza a frontról 1944-ben, halálhírért egy bajtársa közölte a családdal. Kovács gyakorlatilag apa nélkül nőtt fel. Nagypja ebben az évben öngyilkos lett. Az általános iskolát Tiszaföldváron végezte. Először katolikus iskolába járt, ahol az ötödik osztályt a front átvonulása, és egy betegség miatt meg kellett ismételnie. A gimnáziumba ugyan beiratkozott, de tanulmányait azért nem kezdte el, mert segítenie kellett anyjának a földművelésben. Ingerszegény környezetben élt, amit az is bizonyít, hogy Tiszaföldvárt húsz éves koráig, 1954-ig nem hagyta el, ekkor is csak azért, mert besorozták katonának. A katonaság után gépkocsivezetőként helyezkedett el, amelynek köszönhetően egyrészt beható helyismeretre tett szert, másrészt könnyen és gyorsan tudott mozogni. 1962-ben ismerkedett meg az elvált P. Juliannával, akit nem sokkal később feleségül vett. Mint az öt évvel később, az elfogása után kiderült, ekkor már legalább két emberölést elkövetett. Feleségével – akinek előző házasságából volt egy kamasz fia – 1964-ben kislányuk született. Családi ház építésébe fogtak, így amikor Kovács Péter nem dolgozott, az otthoni munka kötötte le az idejét. Kovácsra tisztességes, dolgozó családapaként tekintett a környezete.

A felnőttkori karrierbűnözők a kamaszkor lezárulása után magányossá válnak, és/vagy alkoholisták lesznek, esetleg valamilyen mentális zavar befolyásolhatja viselkedésüket. Kovács Péternél az utóbbit kell kiemelni, a bűnözői pályára egy igen súlyos gyermekkori trauma állította őt rá, amely aztán alapjában határozta meg a nőkhöz fűződő viszonyát. 14 éves volt, amikor szexuális zaklatás érte. A szexualitásról addig semmit sem tudott, szülei nem világosították fel. 14 éves korában került kapcsolatba a homoszexuális Bodócs Mihállal,

aki úttörővezetőként foglalkozott gyerekekkel. A férfi elcsalta a fiút, orálisan kielégítette, majd megtanította neki, hogyan kell onanizálni. Iránymutatásként hozzátette, hogy ha később ilyet csinál közben gondoljon nőkre. Ezután még egyszer, egy hét múlva találkoztak, és ekkor újra megisméltődtek a korábbiak. Kovács vallomásában úgy emlékezett vissza, hogy ezután az élmény után rabjává vált az önkielégítésnek. Sajátos kukkolásról is beszámolt a kihallgatásán. Be kellett érnie azzal, hogy az utcán sétáló nőket képzeletben elmeztelenül, és erre a gondolatra végzett önkielégítést. Rendkívül vizuális típus lévén nagyon szeretett volna meztelen nőt látni, de feleségével mindig sötétben, a takaró alatt közösködtek, így maradt a fantáziálás.

Kovács Péter már kényszeres önkielégítésére is betegségként tekintett. A gyermekkorban történt szexuális zaklatás és az önkielégítés miatt érzett büntudat következtében igen gyorsan gyökeret vert benne az a rögeszme, hogy nem érdemes közelednie a nőkhöz, mert úgyis kudarcot vallana. Bár az úttörővezető által okozott trauma igen súlyos volt, Kovácsban már a valós, nővel átélt kudarcélmény előtt kialakult ez a kisebbségi érzés. Szüzességét feleségével, egy hónappal a házasságkötésük után veszítette el, de az asszony elmondása szerint ezután sem mindig sikerült a behatolás. Előfordult, hogy egy ilyen eset után a férje sírva fakadt, amire az asszony azt mondta, menjen el orvoshoz. Kovács ezt nem tette meg, de valószínűleg nem a betegségtudat hiánya miatt, hanem azért, mert egyszerűen szégyellt volna szakemberhez fordulni a problémával. A kisebbségi érzést és a betegségtudatot igen nagymértékben erősíthette az is, ahogyan az önkielégítésről és a homoszexualitásról vélekedtek a szocializmusban. Bár Kovács nem tett említést homoszexuális hajlamokról, első szexuális élménye ilyen jellegű volt.

Műtéti beavatkozáson nem esett át, de számos baleset érte gyermekkorában. 8-10 éves lehetett, amikor fürdés közben a fejére esett egy vasvályú. Nem tudni, elvesztette-e az eszméletét, de orvosi kezelést nem kapott. Nem sokkal később vérmérgezés miatt látta el az orvos, majd vérszegénység miatt egy évet kimaradt az iskolából. 1947-ben vagy 1948-ban leesett a lóról egy tornaórán, beütötte a homlokát, és fél órán keresztül nem tudott beszélni. Orvosi kezelést ekkor sem kapott. Elmondása szerint ekkortájt paralízis tüneteit észlelték nála, ami miatt sokáig feküdt és orvosi kezelés alatt is állt.

Erőszak filmvászonon, televízióban, könyvben

Kovács Péter a nyomozati és a bírósági szakasz alatt is az elmebetegség elismertetésére játszott, hiszen szerette volna elkerülni a halálbüntetést. Azt állí-

totta, valamilyen lila köd ereszkedett rá, amely gyilkolásra készítette. Lenyűgöző, elemi erővel ható filmélményeket – máskor bűnügyi témájú könyveket – is említett, amelyek hatására elindult vadászni. Az általa említett filmek némelyikét valóban vetítették olyan napokon, amelyeken bűncselekményt követett el. Ezeket a nyomozás során be is szerezték, és meg is nézték a gyanúsítottal. A bírói indoklás szerint azonban több mint furcsa, hogy ezek a filmek mindig sötétedés után, és mindig akkor váltották ki nála azt a bizonyos hatást, amikor a felesége nem volt otthon, és kevésbé kellett tartania a lelepleződéstől.

Nagyrészt bűnügyi könyveket kölcsönzött ki, külön kérte is a könyvtárost, hogy ilyen témájú műveket tegyen félre neki. Mint azt vallomásában összefoglalta a könyvekből az erőszakos cselekmények, a kéjgyilkosságok és a megtorlások ragadták meg a figyelmét.

Első bizonyított, 1957 nyarán történt emberölése estéjén a Visszaélés (*Abuso di confianza*) című, 1950-ben készült argentin filmet vetítették a tiszaföldvári moziban. Beült megnézni a filmet, amelynek egyik jelenetében vetkőző fiatal nő volt látható, akivel egy másik jelenetben egy férfi kezdett el erőszakoskodni. Kovácsra olyan erővel hatott ez a jelenet, hogy felpattant és elhagyta a termet. A mozi elől azzal a céllal indult el kerékpárral, hogy valami hasonlót csináljon, mint amit a filmben látott.

Mint azt az elkövetett bűncselekmények rövid ismertetésénél említettük, második emberölése előtt is ugyanebbe a moziba tartott, amikor összetalálkozott későbbi áldozatával. Arra azonban már nem emlékezett a kihallgatásán, hogy mit vetítettek aznap a moziban.

1963-ban történt támadása előtt nevelt fiával tartózkodott otthon, felesége éppen dolgozott. A televízióban Dosztojevszkij *Bűn és bűnhődés* című regényének színházi változatát vetítették. Annak a jelenetnek a hatására, amelyben a főhős, Rogyion Romanovics Raszkolnyikov baltával öli meg az uzsorásaszszonyt (Polgár, 1989), Kovács ismét leküzdhetetlen vágyat érzett arra, hogy erőszakos cselekményt hajtson végre.

1964-ben történt támadása előtt is otthon tévézett. A Tenkes kapitánya című népszerű magyar filmsorozat *Fogságban* című részét vetítették. Ebben az epizódban van egy jelenet, amelyben egy kocsmáros erőszakoskodik egy fiatal nővel. Kovács Péter ezt látva úgy érezte, valami hasonlót kell tennie, majd a kőműveskalapácsot magához véve elindult, hogy áldozatot keressen magának.

Kovács említ még egy filmet, amelyet moziban látott és erőszakos jelenetek láthatók benne. Az 1960-ban bemutatott *Egy asszony meg a lánya* (*La ciociara*) című Sophia Loren főszereplésével készült filmre gondolt. Ennek egyik jelenetében afrikai katonák egy templomban erőszakolják meg anyát és lányát, akikről a ruhát is letépi. Kovács Péter nem tudta pontosan felidézni, mikor és melyik

moziban látta ezt a filmet, de emlékei szerint ez valamikor a harmadik emberölése előtt történt. Önkielégítései során többször is gondolt az említett jelenetre.

Az utolsó gyilkossága előtti időszakból erőszakos témájú könyvekre is hivatkozott, amelyeket a könyvtárból kölcsönzött ki. Ezek között említett egy Halálgyár címűt, amely minden bizonnyal a náci koncentrációs táborokat megjárt Ota Kraus és Erich Kulka a lágerek szörnyűségeiről beszámoló könyve lehet (Kraus – Kulka, 1958). Vallomásában külön kiemeli Alekszandr Fagyjev – magyarul először 1948-ban megjelent *Az ifjú gárda* (Fagyjev, 1948) című, megtörtént események alapján íródott regényét. Kovács emlékei szerint többször is elolvasta azt a részt, amikor bányászokat és bányászlányokat kínoznak, majd levágják a nők mellét. Ilyen jelenet sem a könyvben, sem az azonos című filmben nem szerepel, az utóbbihoz kapcsolódó cikkekben, visszaemlékezésekben azonban gyakran írnak az áldozatok megkínzásáról, és egy nő mellének levágásáról. A könyv és a nem sokkal utána készült film megjelenése idején sokat foglalkozhatott az eredeti eseményekkel a sajtó. Kovács inkább az újságban olvashatott a csonkításról, de később már nem emlékezett a forrásra. Mint ismertettük, utolsó áldozatának mindkét mellét levágta.

Diszkusszió

Arra máig nincsen ellentmondásmentes bizonyíték, hogy a médiaerőszaknak van-e közvetlen szerepe a társadalomban. Biztosan csak az állítható, hogy valamiféle indirekt kapcsolat létezik, vagyis bizonyos médiareprezentációk bizonyos emberekre, bizonyos körülmények között, bizonyos hatást gyakorolnak, azonban az is bizonyos, hogy ugyanezek a reprezentációk más emberekre semmiféle tartós benyomást nem tesznek (Császi, 2009). Azt azonban látjuk, hogy Kovács Péterre milyen hatást gyakoroltak az erőszakos filmjelenetek és a hasonló jellegű olvasmányok. Életpályáját nézve – különös tekintettel az őt 14 éves korában ért szexuális zaklatásra – egyfelől egyet kell értenünk a bíróság indoklásával, amely kétségbe vonta azt, hogy bűncselekményeit erőszakos filmjelenetekkel és erőszakos könyvekkel magyarázta. Az általa elkövetett emberöléseket is azért ismertettük részletesebben, hogy lássuk az eset ennél jóval összetettebb. Sokan rendelkeznek agresszív fantáziával, de nem válnak sorozatgyilkossá (Knight, 2007). Ezek az erőszakos élmények nem önmagukban vezettek bűncselekményekhez, de mintegy szikraként működhetek. Ez olyan aspektus, amit más korábban nem vett észre, pedig nagyon fontos.

Lehetséges, hogy a médiában megjelenített erőszak, és az azt körülvevő morális pánik szándékosan kelti életre és teszi láthatóvá a társadalomban potenciálisan

mindig ott lappangó agressziót azzal, hogy az emberek ennek hatására megrettenjenek saját destruktív hajlamaiktól (Császi, 2009). René Girard értelmezése szerint ezek a történetek azt a tilalmat játsszák mimetikusan újra, amelyet megszeretnének előzni (Girard, 1979). Lehetséges, hogy a médiának kettős szerepe van az erőszakkal kapcsolatban, megjeleníti és közvetíti, de ezen keresztül aktívan hozzá is járulhat az erőszakot elutasító érzések és gondolatok megszületéséhez (Császi, 2009). Kovács Péter esetében azonban azt kell mondanunk, hogy utóbbiról szó sincsen. Ez azonban egy konkrét eset, ami egyben vizsgálatunk korlátait is jelenti.

A kettős szereppel, az erőszakot elutasító érzésekkel kapcsolatban főleg a már említett Bűn és bűnhődés, azon belül is a Kovács Péternél a lángot belobbantató jelenetét, Raszkolnyikov gyilkosságát érdemes kiemelni. Ha az elkövető azt olvassa vagy látja, hogy nőekkel erőszakoskodnak, majd ő is ezt teszi, azzal egy mintát követ. Kovács Péter az őt ért gyermekkori trauma hatására fogékony volt a nemi erőszakra, ezért a mintára is. Nem volt képes arra, hogy érzékelje Dosztojevszkij valódi mondanivalóját, hiszen Raszkolnyikov története végül az emberélet kioltását elítélő morál győzelmével zárul. Kovács ebből semmit sem fogott fel, és itt érhető tetten az ő beszűkült gondolkodása. Csak az erőszakot látta, de azt már nem, hogy az egy teljesen más erőszak, mint az övé. Az, hogy nem mindig emlékezett a megnézett filmek címekre, amelyek után nőket támadott meg, vagy erőszakoskodásról fantáziált, akár az eltelt idő számlájára is írható. Logikusabbnak tűnik azonban az a magyarázat, hogy ezek a filmek önmagukban egyáltalán nem voltak fontosak és érdekesek Kovácsnak, csak azok a bizonyos jelenetek számítottak, amelyek mintát szolgáltattak neki. Ezeknek a képei ragadtak meg benne, ezeket vitte magával, hogy bármikor elővehesse őket. Az egyéb jelenetek, a mondanivaló csak felesleges és indifferens körítés volt számára.

Már katonaként is rengeteget fantáziált, a képzelgés pedig rendkívül gyakori a szexuális bűncselekmények elkövetőinél, különös tekintettel a szexuális sorozatgyilkosokra (Brittain, 1970). Utóbbiak *„olyan tipikus álmodozók, akik nagyon gazdag és aktív fantáziával rendelkeznek. Elképzelik a szadisztikus jeleneteket, és ezeket próbálják meg végrehajtani a gyilkosságoknál.”* (Meloy, 2000) Kovács Péter vallomásában említette, hogy amikor feleségével közöszült, akkor is az ölési cselekményeire gondolt, de önkielégítés közben is korábbi áldozatairól fantáziált. A képekhez társultak a mai szemmel nézve szinte átlagos, de abban az időszakban a lehető legerőszakosabbnak számító filmjelenetek, amelyekhez aztán már kifejezetten brutális írásos élmények adódtak hozzá.

Nem tudhatjuk, milyen hatást váltott volna ki Kovács Péterben a Bűn és bűnhődés, vagy a Tenkes kapitánya nézése abban az esetben, ha korábbi élete nem úgy

alakul, mint ahogyan alakult, de azt nyugodtan kijelenthetjük, hogy nem olyat, mint amelyet végül kiváltott. Az világos, hogy nem kizárólag az őt ért médiaerőszak hatására támadott meg nőket, de több esetben az ilyen típusú, egyfajta mentális triggerként működő jelenetek közvetlenül indították be nála a nőekkel szembeni erőszakos cselekmény vágyának motorját. A nőekkel szemben elkövetett erőszak láttán belobbanhatott nála az a tűz, ami a hétköznapiakban takarékon égett benne. Az elkövető pszichikai torzulásait a médiaélmény formálta tette.

Felhasznált irodalom

- Bodor E. (1955): A közvetett bizonyítékok alkalmazása egy bűnügy vizsgálata során. *Rendőrségi Szemle*, 12, 1111–1120.
- Brittain, R. P. (1970): The sadistic murderer. *Medicine, Science and the Law*, 10, 198–207.
- Császi L. (2009): A médiaerőszak, mint társadalmi erőszak szimbolikus helyettesítője. In: Stachó L. – Molnár B. (szerk.): *A médiaerőszak – tények, mítoszok, viták*. Budapest: Mathias Corvinus Collegium, Századvég Kiadó
- Fagyjev, A. (1953): *Az ifjú gárda*. Budapest: Athenaeum Kiadó
- Garamvölgyi Z. – Darvas J. (1968): Szexuális jellegű emberölési sorozat tettesének felderítése. *Belügyi Szemle*, 11, 94–99.
- Geberth, V. J. (1996): *Practical homicide investigation tactics, procedures, and forensic techniques*. Boca Raton: CRC Press
- Girard, R. (1979): *Violence and the Sacred*. Baltimore–London: Johns Hopkins University Press
- Haller J. (2009): A médiaerőszak a neurobiológus szemével. In: Stachó L. – Molnár B. (szerk.): *A médiaerőszak – tények, mítoszok, viták*. Budapest: Mathias Corvinus Collegium, Századvég Kiadó
- Knight, Z. G. (2007): Sexually motivated serial killers and the psychology of aggression and „evil” within contemporary psychoanalytical perspective. *Journal of Sexual Aggression*, 1, 21–35.
- Kraus, O. – Kulka, E. (1958): *Halálgyár*. Budapest: Kossuth Kiadó
- Meloy, J. R. (2000): The nature and dynamics of sexual homicide: an integrative review. *Aggressive and violent behaviour*, 1, 1–22.
- Polgár A. (1989): *A kéjgyilkos*. Szekszárd: Babits Kiadó
- Szabó Z. (1968): Egy súlyos élet elleni bűncselekmény sorozat nyomozásának idő előtti lezárása. *Belügyi Szemle*, 11, 100–107.